

የኢትዮጵያ

የ«ያ ትውልድ ተቋም» ልሳን

ያ ትውልድ ቅጽ 8 ቁጥር 1

የካቲት 11 ቀን 2013 ዓ.ም.

የካቲት 1966 እና ያ ትውልድ

(የካቲት 1966 ዓ.ም. 47ኛ ዓመት መታሰቢያ ምክንያት በማድረግ የድምጽ ቅጂውን ለማድመጥ እዚህ ይጫኑ
<https://www.youtube.com/watch?v=IDHIII1SQhA>)

የካቲት 1966 ዓ.ም. በኢትዮጵያ ሕዝብ የትግል ታሪክ ከፍተኛው ቦታ የሚሰጠው ነው። ከሦስት ሺህ ዘመን ተያይዞ የመጣውን ንጉሳዊ አገዛዝ የነቀነቀ፣ ባላባታዊ ፊውዳላዊ ሥርዓትን ያናጋ ሕዝባዊ እንቅስቃሴ በመሆኑ በታሪክ ተጠቃሽነት ከፍተኛውን ቦታ ይይዛል። የባላባታዊ የመሬት ሥሪት ያስመረረው አፈር ገፊ ጭሰኛ የተጠራቀመ ብሶት፣ የከተሜው ላብ አደር ቅጥ ያጣ ብዝበዛ፣ በያታ ልዩነት ምክንያት በሴቶች እህቶቻችን ላይ የሚደርሰው በደል፣ በሃይማኖት በኩል ያለው አድልዎ የፈጠረው ስሜት፣ የወታደሩና የሠራተኛው ክፍል ዝቅተኛ የኑሮ ሕይወት፣ የተማሪዎች የየዕለት ለውጥ ፍላጎትና ለተበዳዩ ሕዝባቸው የሚያሰሙት ጩኸት የዱላና ጥይት ምላሽ ጥርቅም ውጤት የካቲት 1966ን ሕዝባዊ አመጽ ወለደ። የበደል፣ የጭቆና፣ የኋላ ቀርነት፣ የረሃብ፣ የመብት ረገጣ ውጤት አመጽ ጸንሶ፤ አመጽን አርግዞ፤ ሕዝባዊ ንቅናቄን በመላ ኢትዮጵያ ተገላገለ። ልክ የዛሬ 47 ዓመት የካቲት 1966 ዓ.ም.።

የካቲት 66 ሲነሳ ይበልጡን ለእንቅስቃሴው ከፍተኛ መጋጋልና የሥርዓት ለውጥ ጥያቄ እርሾ የሆነው ከጎሊናና ከአዕምሮ የማይፋቀው የወሎ ረሃብ መጋለጥ ነበር ቢባል ሃቅነቱ የማይካድ ነው። ወሎ ተርቦ በየደቂቃው ሕዝብ ሲያልቅ፣ ማንቁርታቸው ያገጠጠ፣ ዓይኖቸው የሰረገደ፣ ቆዳቸው ከአጥንታቸው የተጣበቀ ሕፃናት ተንዘልዘሎ የደረቀ የሟች እናቶቻቸውን ጡት ሲምጉ ማየት ሰውነትን የሚቆነጥጥ፣ ዕንባንና ሲቃን የሚያከናንብ ሰቆቃ የንጉሡን ታማኝ ኃይሎች ሳይቀር ያስቆጣና ያሳመጸ ጉዳይ ነበር።

በተለይ ከ1953 ዓ.ም. የግርማሚና መንግስቱ ነዋይ በንጉሡ ላይ የተደረገ መፈንቅለ መንግስት መከራ በኋላ የተማረው ክፍል የነበረው ባላባታዊ ሥርዓት ላይ የሚያካሂደው እንቅስቃሴ እየተጠናከረ መምጣትና ጥያቄዎቹም ከአካባቢያዊነት አልፎ ፖለቲካዊ ይዘት እየያዙ መምጣት ጀመሩ። ቁጥሩ ቢያንስም በወቅቱ አንድ ጥላሁን በሺህ ታጋይ ይታሰብ ነበርና ጥላሁን ግዛው ላይ በንጉሡ ወታደሮች የተወሰደው እርምጃ ይበልጥ ተማሪውን አነሳሳ። ከሕዝብ በሚሰበሰብ ቀረጥ የሚማረው ተሜ ወገንተኛነቱን ለተበዳዩ ሕዝብ ሰጠ። ትልቁን የባላባታዊ ሥርዓት ማናጊያ መፈክሩን ይዞ ግምባር ቀደም ፋና ወጊ ሆነ “መሬት ለአራሹ!”።

ላብ አደሩ፣ አርሶ አደሩ፣ ምዑሩ፣ ወታደሩ ሁሉም የኅብረተሰብ ክፍል ወዘተ የትግሉ አጋር ይሆን ዘንድ ተሜ ሀገሬ ኢትዮጵያ እያለ መቀስቀሱን ጀመረ።

«አትነሳም ወይ፤ አትነሳም ወይ፤ የግፍ አገዛዝ አይበቃም ወይ፤ ተነስ! ተነስ!

«አትነሽም ወይ፤ አትነሽም ወይ፤ የግፍ አገዛዝ አይበቃሽም ወይ፤ ተነሽ! ተነሽ!»

በዝማሬው፤ ጭንቅላቱ የፖሊስ ዱላን አስተናግዷል። በቦተርና ሌሎች ማኅሪያ ስፍራዎች እንዲማቅቅ ተደርጓል። የጥላሁን፣ የዋለልኝና ማርታ ሞት ዝማሬውን አደመቀው፣ ትግሉን አጋጋለው።

«ጥላሁን ለምን ለምን ሞተ?
ዋለልኝ ለምን፤ ለምን ሞተ?
ማርታ ለምን፤ ለምን ሞተች?
በሃይል በትግል ነው
ነፃነት የሚገኘው።»

ዝማሬ ለትግሉ መስዋዕትነትን እንደሚከፍልበት አስተማረ። የዐድዋና የአምስት ዓመቱ የፋሽስት ጣልያን ወረራ ድል የመቶ ሺዎች ደምና አጥንት ውጤት መሆኑን ተገንዝቦ

«ፋኖ ተሰማራ፤ ፋኖ ተሰማራ
እንደ ሆችሚኒ፤ እንደ ቼኩቪራ
በዱር በገደሉ፤ ትግሉን እንድትመራ»

ዝማሬዎች የየሰልፉ ማድመቂያና መቀስቀሻ ሆኑ። ማንነቱን ለሕዝብ መብትና ነፃነት አሳልፎ ሊሰጥ የተዘጋጀ ትውልድ ተወለደ። ቅድሚያ ጩኸቱ ለሀገርና ለሕዝብ ያደረገ ትውልድ፤ ያ ትውልድ!

«ተው ስማኝ ሀገራ፤ ሻረ ስማኝ ሀገራ
ተው ስማኝ ሀገራ፤ ሲከፋኝ ነው መኖራ»

እንገርጉሮ ትግሉን አጋጋለው። የካቲት 66 የተጠራቀመ ብሶት አምጦ፤ አምጦ የወለደው ሕዝባዊ አብዮት።

«ያ ትውልድ ተቋም» የየካቲት 1966 ዓ.ም. መታሰቢያ ስናስታውስ ለኢትዮጵያ ሀገራቸውና ሀዝባቸው መብትና ነፃነት አኩሪ ታሪክ በደማቸው ጽፈው ያለፉ ወገኖቻችንን በማስታወስ ነው።

የተማረው ያ ትውልድ «ደሃ ደሃ ምን ታየበት፤ እንዳይማር የሆነበት» ብሎ ትምህርት ለሁሉም ብሎ የጮኸ ትውልድ ነው። ማንም የማንን መብት ሰጪና ነፋጊ አይደለም ብሎ «የዴሞክራሲ መብት ያለገደብ ለሁሉም» በአጥንቱ ከፍ አድርጎ ደሙን አፍሰሶበታል። ከሁሉም የህብረተሰብ ክፍል የተውጣጣ «ጊዜያዊ ሕዝባዊ መንግስት አሁኑኑ» መፈክሩ በሥልጣን ጥመኞች ባንዳዎችና ፋሽስቶች ጥይት ሕይወቱን ገብሮበታል። «የሴቶች መብት ይረጋገጥ» መፈክሩ ጀግና ሴቶችን ወደ ትግሉ አደባባይ አሰልፏል። ሕይወታቸውን እስከ ጽንሳቸው የከፈሉ ታሪክ የመዘገባቸው የትግል እመቤቶች አፍርቶበታል። «የሃይማኖት እኩልነት መረጋገጥ» መፈክሩ እስላምና ክርስቲያኑን በአንድ ዓላማ አሰልፎ፤ አስተቃቅፎ፤ አታግሏል። «የብሔር/ብሔረሰቦች መብት ያለገደብ» ጩኸቱ አሮሞው፣ ትግራው፣ አማራው፣ ጉራጌው፣ ወላይታው፣ ሐደሬው፣ ሁሉም ሁሉም የኅብረተሰብ ክፍል ለምዬ ኢትዮጵያ በጋራ እንዲሰለፍ አድርጎታል። «የፖለቲካ እስረኞች በሙሉ ይፈቱ» መፈክሩ፤ እስርና ስቃይ አከናወኑታል። ይህ ነው እንግዲህ በየካቲት 66 ብቅ ያለው ያ ትውልድ መፈክር! ይህ ነበር ጩኸቱ !!!

የየካቲት 66 ዓ.ም. አብዮት መሪ በማጣቱ የታጠቀው ሠራዊት ክፍል የፖሊስና ጦር ኃይሎች አስተባባሪ ደርግ ብሎ ሰኔ 21 ቀን 1966 ዓ.ም. በማወጅ ቅድመ ዝግጅቱን ካስተካከለ በኋላ መስከረም 2 ቀን 1967 ዓ.ም. በሞግዚት አስተዳደር ስም በትረ መንግስቱን ጨብጦ በሕዝብ ስም እየማለና እየተገዙት የሕዝብን መፈክር ከፍ ያደረገውን ያ ትውልድ በመመተር 17 ዓመት በአዋጅና በዘመቻ አቅራቢዎች፣ ጥይትና ቦንብ አርከፍክፎ፣ ሀገሪቷን በደም የወየበ ምድር አርጎ ያለፈ አገዛዝ ደርግ አሠጋግ ነበር።

የካቲት 66 ሕዝባዊ እንቅስቃሴ በፋሽስት ደርግና አጃቢዎቹ ባንዳዎች አቅጣጫውን በመሳቱና፣ ጦረኛ አገዛዝ በመስፈኑ ሀገሪቱ ላይ ጥሎ ለሄደው ጠባሳ ተጠያቂ ለሀገሩና ለህዝብ የጮኸውን ያ ትውልድ ለማድረግ ዛሬም ለማደናገሪያና ላፈሰሱት የንጹሀን ደም ይቅር በሉን ከማለት ይልቅ ትክክል እንደነበሩ ሁሉ “ትግላችን፣ አብዮታችንና ትዝታችን” እያሉ ጆሮ ሲያደነቁ፣ ይደመጣሉ። ለነሱ “ትግላችን” ከማለት ግድያችን፤ “አብዮታችን” ከማለት አገዳደላችን፤ “ትዝታችን” ከማለት መባከናችን ብለው መተረኩ የማንነታቸው ገላጭ ነውና ይመረጣል።

አንድን ቤተሰብ እንዳለ መግደል እውን ጀግነት ነውን? ከ12 -16 ዓመት ያሉ ታዳጊ ሕፃናትን አሰቃይቶ በመግደል፣ የየካቲትን ጎርፍ አቅጣጫውን በደም የቀየረው ፋሽስት ደርግ እንደነበር የ17 ዓመቱ አገዛዝ ምስክር ነው። እናትና ልጅን፣ አባትና ልጅን፣ ወንድምና እህትን አሰቃይቶ የገደለ መንግስት እያለ፤ የየካቲት 66 እንቅስቃሴ መሪ ማጣት የፈጠረው ፋሺዝም እውን በያ ትውልድ ሊላከክ ይገባል? በወራት ልዩነት ወንድማማቾችን መግደል፣ በከልካሻ ወራዳ ተግባራቸው በሴቶች እህቶቻችንን አካል ተጫውተው መግደል ነበር የነሱ አብዮት፣ የነሱ ትግላቸው፣ የነሱ ትዝታ። አዎ! የካቲት 66 እንቅስቃሴ ስልጣን ላይ ያስቀመጠው ፋሺዝም ልጆችን በመግደል እናቶችን አሳብዶል፤ ወላጆችን የአልጋ ቁራኛ አድርጓል፣ አባትና እናትን በመግደል ሕፃናትን ወላጅ አልባ አድርጓል፤ እንደነ መላኩ ተፈራ ዓይነት ገዳይ ፋሽስቶችን ሽሽት በየዱሩና በየበረሃው የቀረውን ቤቱ ይቁጠረውና በሺዎች የሚቆጠር ሕፃናትና ወጣቶች ደም ዛሬም እንደ ጀግንነት ሲተረክ ያስተዛዝባል።

አዎ! የካቲት 66 ሕዝባዊ አመጽ በተደራጀና በተጠናከረ መልኩ ሊመራውና አቅጣጫ ሊያሰዘው ያስፈልግ የነበረ የፖለቲካ ድርጅት ባለመኖሩ ጠብመንጃ የተሸከመው ወታደር ስልጣን ላይ ሊቆናጠጥ መቻሉ የእንቅስቃሴው አሉታዊ አካል ነበርና ሊክጋ አይገባውም። የደርግን አምባገነናዊና ፋሽስታዊ አካሄድ እየተገነዘቡ ከሕዝቡ ጋር ሆነው ትግሉን ማቀናበር ሲችሉ በድጋፍና ሂስ ስም ደርግን አሰልጥነው የደርግ እሳት እራት ከመሆን ያላመለጡ ኃይሎችም የማይዘገቡ የየካቲቱ እንቅስቃሴ ቅሪቶች ናቸው።

ኢትዮጵያ ሀገራችንን በልማት ጎዳና ተገቢውን ሥፍራ እንድትይዝና ሕዝቧም ከድህነትና ከድንቁርና ይላቀቅ ዘንድ ብርቱ ምኞት የነበረው ያ ትውልድ ታሪክ በተፈላጊው ደረጃ የተተረከ፣ የተፃፈና፣ የተሰባሰበ ባለመሆኑ ታሪኩን ለማጣመም ዛሬም በሰማዕታቱ ላይ ሊሳለቁ የሚሞክሩ መኖራቸው ሊደንቀን አይገባም።

ዛሬ የካቲት 1966ን ስናስታውስ ያ ትውልድን መቀስቀሳችን አይቀርምና ነው ያንኳኳነው። ያ ትውልድን ስናነሳ ለመብትና ለነፃነት የተከፈለውን መስዋዕትነት መዳሰስ ግድ ይለናል። መስዋዕትነቱን ስናነሳ አሳሪና ታላቅ፣ ገዳይና ተገዳይ፣ አሳዳጅና ተሳዳጅ፣ አጥፊና አልሚ የታሪኩ ተጋሪ ይሆናሉና የየካቲትን ፍሬ በልቶ የሕዝብ ልጆችን ደም የጠጣው ፋሽስታዊ አገዛዝ ሀገሪቷ ላይ ለደረሰው ጥፋትና ምስቅልቅል ፖለቲካዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ማኅበራዊ ሁኔታዎች ዋናውን ኃላፊነት እንደሚወስድ በማስመር ነው።

«ያ ትውልድ ተቋም» የካቲት 66ን ሕዝባዊ እንቅስቃሴ ስናስታውስ ድሉን ለሕዝብ ለማድረግ፣ ሕጻናት በቆያቸው ተሸማቀው ሳይሆን ቦርቀው የሚያድጉባት ብሩህ ተስፋ ፈንጣቂ የሚሆኑበት፣ አዛውንት እናትና አባቶች በልጆቻቸው “የት ደረሰ” የሚሳቀቁበት ሳይሆን ለሀገር ልማት ለሕዝብ ዕድገት ደፋ ቀና የሚል አኩሪ ትውልድ የሚያዩበት፣ ኢትዮጵያ የሁሉም ብሔር/ብሔረሰቦች ባህልና ቋንቋ የሚፈካባት ማራኪ ሀገር ለማድረግ፣ የሃይማኖት አድልዎ ሳይኖር ሁሉም እንደ እምነቱ ሀገሬ! የሚላት፣ የተፈጥሮ ሀብቷና የዱር አራዊቶቿ ጥበቃና እንክብካቤ የሚያገኘባት፣ ታሪካዊ ቅርሶቿ በእንክብካቤ ከትውልድ ትውልድ የሚተላለፉባት፣ ሉዓላዊነቷና አንድነቷ የተጠበቀች ሀገር ለማየት የተንቦገቦገው የአብዮት ማዕበል አቅጣጫውን እንዳይሰት የተከፈለው መስዋዕትነት፣ በየቤቱ የጥይት እሳት የሆነው ያ ትውልድ ተጋድሎ ሕዝባዊ ድል አለማስመዝገቡ ቢቆጩንም፣ ቢሰማንም፣ ትግላቸውና መስዋዕትነታቸው ሁሌም በትውልድ እንደሚታወስ፣ እንደሚዘከር በርግጠኝነት በመናገር ነው። ከፍ አድርጋችሁ የወደቃችሁለት መፈክርና ዝማሬ ዛሬም ህያው ነው። የድሉ ተቋዳሽ ባትሆኑም/ባንሆንም ጩኸታችሁ ተጋድሏችሁ ለሀገርና ለሕዝብ እንደነበር ታሪክ ይመሰክርላችኋል። በከፊላችሁት መስዋዕትነትና በአደረጋችሁት ተጋድሎ የኢትዮጵያንና የኢትዮጵያዊነትን ዘላለማዊነት አረጋግጣችኋል።

የካቲት 66ና የትግል ሐዋርያ ያ ትውልድ ታሪክ ህያው ነው!!!

የካቲት 11 ቀን 2013 ዓ.ም. (February 17, 2021)

አባሪውን ግጥም ቀጣዩ ገጽ ላይ ያንቡ

ያ ትውልድ ተቋም

ድረ ገጽ : www.yatewliid.org, www.yatewliid.com

ኢሜል : yatewliid@gmail.com

ምሥሌ ገጽ : <https://www.facebook.com/yatewliid.thegeneration>

ትግሌ ትዝታው

«ለዘመናት በጭቆና ማጥ
በግፍ ሰንሰለት ታሰራ
ሙብቴን ላስከብር
ጨቋኝን ልሽር
ተነስቻለሁ ዛሬ
ይኸው ታጥቁሃለሁ ዛሬ»

እየተባለ የተዘመረው
ትግሌ ትዝታው ዛሬም ህያው ነው።

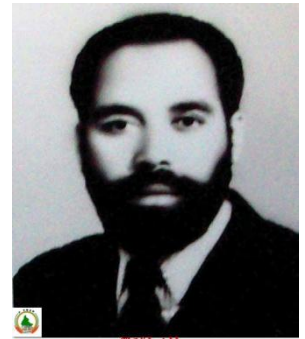
«ልቤ ቆርጦ ተነስቷል
የደም አክታ ያገላል
ይኸው ቆርጫለሁ
አምጫለሁ»

ዶ/ር ተስፋዬ ደበሳጽ
Dr. Tesfaye Debessay
ገለልላኛ መሳተፊ (EPRP Leadership Member)

እየተባለ የተዘመረው
ትግሌ ትዝታው ዛሬም ህያው ነው።

«ማን ደባለቀው?
የምር ታጋዩን እኛ ስናውቀው
የምር ተኳሹን እኛ ስናውቀው
ታንክ ታቅፎ ጨረሱኝ ባዩን
ማን ደባለቀው?»

ግርዛት ለገሰ
Markos Hagos

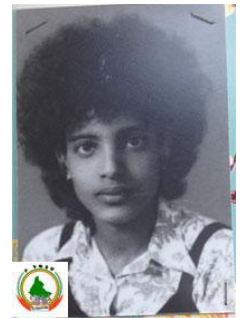
እየተባለ የተገጠመው
ትግሌ ትዝታው ዛሬም ህያው ነው።

«አንቺ ጭቁን ተነሽ ታገይ፤ ተነሽ ታገይ
ለነፃነት፤ ለድርቡ ዕኩይ ስቃይ
ተጨቋኝ እህትዬ፤ እህትዬ
በቃሽ ተነሽ፤ አያዋጣም ሁሌ ዬዬ»

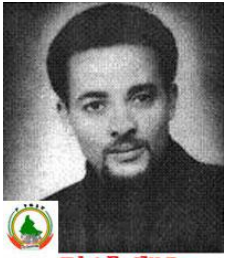

ዳድ ኔጋሽ
Daro Negash

እየተባለ የተዘመረው
ትግሌ ትዝታው ዛሬም ህያው ነው።

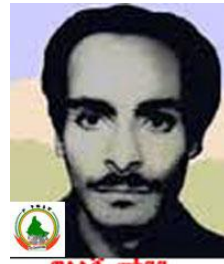
ገብረ ለገሰ ገ/መስቀል
Solia Avele G/Meskel

ጥላሁን ግዛው
Tikhun Gizaw

«ጥላሁን ለምን ለምን ሞተ?
ዋለልኝ ለምን፤ ለምን ሞተ?
ማርታ ለምን፤ ለምን ሞተች?
በሃይል በትግል ነው
ነፃነት የሚገኘው።»

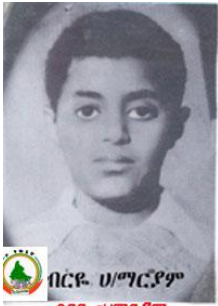
እየተባለ የተዘመረው
ትግሌ ትዝታው ዛሬም ህያው ነው።

ዋለልኝ መኮንን
Walolign Mekonnen

ማርታ መብራቲ
Marta Mebratu

በርዬ ሀ/ማርያም
ብርዬ ሀ/ማርያም
Berye H/Mariam

«ተው ስማኝ ሀገራ፤ ጸረ ስማኝ ሀገራ
ተው ስማኝ ሀገራ፤ ሲከፋኝ ነው መኖሪ
በርከክ በርከክ አሉ፤ አውራ መስያቸው
ከሰው መፈጠራን፤ ማን በነገራቸው
ስማኝ ያገራ ሰው፤ በአንድ ላይ ተነሳ
ድር ከተባበረ፤ ይጥላል አንበሳ።»

እየተባለ የተዘመረው
ትግሌ ትዝታው ዛሬም ህያው ነው።

ከ07 ብስራት ገብራ
H7 Bisrat Gebre

መስፍን አሰፋ
Mesfin Asefa
ሳሙኤል አሰፋ
Samuyel Asefa

«አትነሳ/ሽም ወይ? አትነሳ/ሽም ወይ?
የግፍ አገዛዝ አይበቃህ/ሽም ወይ?
ተነስ/ሽ! ተነስ/ሽ!»

እየተባለ የተዘመረው
ትግሌ ትዝታው ዛሬም ህያው ነው።

ወ/ሮ ዬሜ ሰሙ ጌሙር
Yem Tesfaye Beme Tessema
ወ/ሮ ዮሁም ለረሳ
Yehum Lessa
እናትና ልጅ
Mother and son

ከ15 ኃይሉ ደሙቅ
Hailu Domeke
ከ15 ግርማ ደሙቅ
Girma Domeke

«ፍጹም ነው እምነቴ
ለትግሉ ነው ሕይወቴ
ልንዝ በድል ጎዳና
በወደቁት ጓዶች ፋና»

እየተባለ የተዘመረው
ትግሌ ትዝታው ዛሬም ህያው ነው።

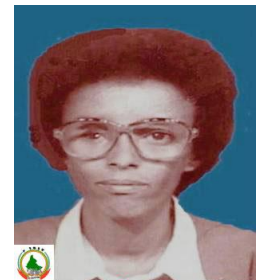
ትዕግሎት ናደው
Tegesi Nadew
ቀንጃት ናደው
Konjit Nadew
ከ08 ቤተሰብ የተገኙት (readers from the same family)

ፀጋዬ ገ/መድሃኑ (ደብተራው)
Tesgaye G/Abchih (Debetaraw)
የኢ.አ.ፊ.ደ. አማር ለዘላ (EPRP Leadership)

ተነሱ በአንድነት
ተነሱ በሕብረት
ዛሬም በመዘመር
ክብር ለየካቲት
ያ ትውልድን እንዘክር!!!

የካቲት 28 ቀን 1998 ዓ.ም (March 07, 2006) የተገጠመ።

አበራሽ በርታ
Aberash Berta